

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 5 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălăutate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-oare publicare.

Programa

festivității din Reșinari la 16/28 Iunie a. c. în memoria repausatului arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna.

1. La 8 oare dimineața celebrarea sfintei liturghii.
2. La 10 oare dimineața celebrarea parastasului. Ambe în biserica cea mare din Reșinari, sub pontificarea Escel. Sale Preasfântului P. archiepp. și metropolit Miron Romanul.
Cântările liturgice le va executa corul bisericei din Sibiu — cetate.
Cântările parastasului le va executa reuniunea română de cântări din Sibiu.
3. În decursul parastasului urmează tot în aceeași biserică cuvântarea în memoria marelui defunct, rostită de Prea Cuvioșia Sa P. archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Nicolae Popea, ca ales din partea venerabilului consistoriu archidiececan din Sibiu.
4. După cuvântare urmează eșirea la mormânt, unde se termină parastasul.
Cântările se vor executa de elevii seminarului andreian.
5. La 12 oare din zi comitetul parochial din Reșinari, în fața unui comisar consistorial, distribue în edificiul scoalei din Reșinari pomana destinată de venerabilul consistoriu archidiececan pentru sêracii din comuna Reșinari.
6. La 1 oară d. a. masă comună în sala cea mare a scoalei din Reșinari.

Pentru susținerea ordinei în decursul festivității se dispun următoarele:

P. T. participanții se binevoiesc a se prezenta în biserică încă înainte de începerea liturghiei sau după terminarea liturghiei și înainte de începerea parastasului. Corporațiunile și deputațiunile sînt poftite a intra în biserică în mod corporativ, unde vor ocupa locurile avizate de un domn membru delegat al comitetului arangiator și anume în ordinea următoare:

În hora dreaptă a bisericei (unde se află scaunul arhieresc): consistoriul archidiececan împreună cu corpul profesoral al seminarului andreian; deputațiunile și reprezentanții corporațiunilor lumesci; reprezentanța comunei bisericesci Reșinari;

În hora stîngă: deputațiunile și reprezentanții corporațiunilor bisericesci; reprezentanții comunei politice Reșinari. Șirul participanților se va termina cu elevii seminarului andreian și elevii scoalelor din Reșinari atât de o parte, cât și de cealaltă.

Pentru public rămîne spațiul pînă la horele bisericei astfel, că în dreapta se postează bărbații, în stînga femeile. Galeria (corul) este închisă pentru public.

Eșirea la mormânt se face în următoarea ordine:
Cortegiul se deschide cu elevii scoalelor din Reșinari, cărora le urmează elevii seminarului andreian, apoi preoțimea în funcțiune, urmată de consistoriul archidiececan, corpul profesoral al seminarului archidiececan, deputațiunile și reprezentanții corporațiunilor bisericesci, deputațiunile și reprezentanții corporațiunilor lumesci, reprezentanțele comunei bisericesci și politice din Reșinari.

Observare. Intrarea în sală, unde se dă masa comună, este permisă numai acelorora, cari vor produce bilet de intrare.

Comitetul.

Atențiune!

Timpul reclamărilor electorale au sosit!
Atragem atențiunea celor ce se cuvîne, să fie cu băgare de seamă, ca nici un îndreptățit de a fi alegător, să nu rămînă neîntrodus în listele electorale.

Risum teneatis.

Aici o probă de vitejie a lui „P. Ll.” când are să-și verse focul asupra României:

„România armeză. Această scire se răspîndesc în lumea largă, și la aușul ei chiar și inima cea mai îndrăzneată se cutremură pînă în temelii ei, și pe buzele fie-cărui se furișează numele „Grivița”. Da, așa este, România armeză. Armările ei însă nu sînt adresate în prima linie Europei, ci Austro-Ungariei. După cum sîntem informați România a votat 15 milioane pentru facerea de fortărețe, spre a-și apăra granițele despre Transilvania, și aceasta e de ajuns spre a sci, în ce direcțiune manevrează politicii din București. Lumea credea, că afacerile interne ajung spre a ocupa pe marii nepoți ai lui Traian, și că ei nu vor căuta complicațiuni în afară; se vede însă, că actualii domni dela putere din România nu voiesc să rămînă în deretul politicilor rătăciți, cari cred că prin complicațiuni esterne și vor salva cu totul ruinata stare internă. Și în adevăr: vecinii nostri în desvoltare au ajuns la punctul acela, încât continuarea domniei în direcția de pînă acum este cu totul imposibilă. Am ajuns acolo, că în stat așa numit constituțional alegerile se fac sub influența baionetelor. Am ajuns acolo, că fra-

tele actualului ministru president și vechiul său aliat politic se strige amarit pînă în suflet: „Trebuie să ne desprețuiască lumea!” am ajuns acolo, că toată inteligența din țeară se întoarce cu dispreț guvernului dosul și se fie silită a-și lua refugiul la lovituri politice de stat. Ne vom mira așa dară, dacă în asemenea împregiurări actualul guvern, asupra căruia este îndreptată ura și disprețul țerei sale proprii, voiesc să se reabiliteze în ochii opiniei publice prin armări nebunatece, cari ruinează țeara?

„La aceste motive se reduce în prima linie și nerumegata, seaca politică a României în cestiunea dunăreană. Cabinetul era de credință, că pentru marile fapte în această afacere, țeara i va erta celelalte greșeli. Acesta a fost și motivul opozițiunii României față cu conclusele conferenței din Londra, căci se credea, că prin aceasta va desarma opoziția din țeară. Urmarea cea adevărată însă este, că opoziția nu a cedat nimica și împinge pe guvern tot mai de parte ca să-l sugrume în propriul său roc. Spre a servi meschinelor interese de partidă politică, — o politică plină de corupțiuni scandaloase, ca și cari rar întîlnim chiar și în orient — spre a servi acestor interese a întreprins guvernul această campanie și acuma nu se mai poate retrage, căci se teme că opoziția i va strînge lațul la gât, cu toate că ar voi să se retragă. Nici nu este așa de lipsă desmintirea faimei despre ceruta intervențiune a principelui Bismarck de către guvernul român în cearta pentru Dunăre. Guvernul României scie prea bine, că un asemenea apel se respingea cu dispreț, (hätte nur die beissendste Zurückweisung erfahren können) căci în urma urmelor nu domnul Bismarck este omul, care ușor se pune în serviciul intereselor de partidă ale domnului Ioan Brăteanu. Un motiv mai înalt, mai moral, n'are acțiunea României în această afacere. Toată acțiunea României se reduce la jocuri de păpușe, prin cari seduce pre alegători și pentru asemenea scopuri apelează la Europa.

„Politicii din București, cari mai țin câte ceva în minte, de bună seamă nu-și vor fi uitat de unele momente ale congresului din Berlin, cari aproape erau să fie fatale pentru România. Era adecă vorba atunci nu numai de Basarabia, ci de întreaga Românie, și monarchia noastră trebuia să întindă mîna nu-mai spre a și aneasa întreaga Românie, dimpreună cu eroii dela Grivița. Așa de slab stă România atunci, și de atunci încoace starea ei nu s'a îmbunătățit întru nimica. În momentul, în care se va constata, că binevoitoriul calcul din Berlin, care a salvat viața statului

FOIȚA.

Odă la statua lui Stefan cel Mare.

Tu ești! tu Stefan! tu străbune!
De patru seculi adormit,
De patru seculi, o! minune!
În veci de noi nedespărțit.
Tu ești, pe zmeul tîu călare,
Cum te-am visat, cum te-am dorit.
Ah! eată-te! lumea tresare...
Erou, Domn, oaspe înțeit!

Când ni se duce gândul la timpurile-acele,
De traiu fără odihnă, țesut cu zile rele,
În care plugul morții trăgea pe-al țării sin
Lungi brazde roditoare de mult amar și chin,
În patru orisonuri cuprinși cu nori de sânge,
Zărim cerescu-ți paloș, ce dușmanii înfrînge,
Și te vedem pe tine, învingător viteaz,
De pază treaz la soare și în noapte încă treaz!

Mulți seculi lancezit-am sub a peirii ceață,
Dar te am avut pe tine, fecund isvor de viață,
Simbol al bărbăției în neamul tîu ascuns,
Ș'a fost destul... în ceriuri un soare-i de ajuns!
Zadarnic zboară norii și fulgerii detună
Pe fruntea majestoașă a munților Carpați;

În zarea limpezită după ori care furtună
Ca tine după seculi, ei par mai înălțați.

O! de-ți era statura ca inima de mare,
Ai fi întins o umbră din munți și pînă'n Mare;
Tu ce-ai putut cu brațul în veci neobosit,
Să aperi Occidentul de cruntul Resărit,
Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
Legat-ai revărsatul cu-apusul vieții tale,
Tu aclamat în Roma cu glas triumfător:
Mare al Creștinătății Erou nemuritor!

O! Ștefane, Românul crește,
Vedîndu-te ați lângă el.
Ați Țeara mîndră te primesce
Purtând coroana-i de oțel.
Tu ce viteaz ai apêrat-o,
Privește-o! demnăi să o privești.
Independentă ai lăsat-o,
Independentă o găsesci!

1883.

V. Alecsandri.

Cristian Waldo

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)
(Urmare).

„El m'a primit cu bunăvoință și mi-a oferit a merge cu dînsul în Anglia, spre a-i ajuta la espe-

rimentele sale. Eram pe aci să primesc; dară, visul meu mă imbuldea spre mineralogie, botanică și zoologie, chiar așa, ca spre studiul moravurilor și spre studiul societății. Anglia mi se părea prea explorată, pentru a-mi oferi un câmp de observațiuni nouă. Și apoi, Comus era p'atunci ocupat cu un studiu special, la care nu credeam a-i fi folositor. El mergea la Londra spre a confecționa sub ochii săi instrumente, de a pute ajunge în Franca în mod indestulitor. Cugetul a petrece un an sau doi în Londra nu mă atrăgea. Eu eram sătul de orașe mari. Eu doream libertatea, locomoțiunea, și mai înainte de toate inițiativa. Cu toate că nu mă puteam plînge de aceia, cari m'au ocupat pînă atunci, totuși mă simțeam așa puțin făcut, pentru dependență, încât mă făcusem în adevăr bolnav.

„Comus mă puse în raport cu mai multe persoane vestite, cu dd. de Lacépède, Buffon, Daubenton Bernard de Jussieu. Eu m'am interesat foarte mult de progresele rapide și strălucite a grădinei de plante și a cabinetului zoologic, dirigate și înavuite în fie-care zi de acești nobili sapienți. Eu vedeam dela particulari avuți, și cuceririle prețioase a le călătorilor. M'a cuprins o ambițiune irezistibilă, de a mări numărul acestor servitori ai științei, a acestor adepți devoți, care se mulțămîră, a fi binefacătorii omenimei, fără a pretinde glorie sau profit. Eu vedeam bine, că marele bărbat cu manșetele, dl

român, a fost greșit, în acel moment greșala făcută în Berlin se poate repara. Și este simplă înșelătorie, prin care se storc cei din urmă bani ai poporului român, când i se pune în vedere, că în cazul unui război între monarhia noastră și Rusia, România va fi arbitriul, și prin aceasta jertfele de acum i se vor răsplăti însutit. Dacă se va întâmpla vre-odată eventualitatea, la care indignează România cu atâta impertinență naivă, atunci ea nu va aduce cu sine retrocesiunea Bassarabiei, nici aneCSIunea Bucovinei și „a fraților din Transilvania“, ci în câte-va oare se va decide soarta întregului stat român. Numai o cale există, ca noul regat să-și asigure existența, și aceasta este, dacă lipindu-se de puterile conservative din Europa, i va succeda să ne întărească în credință, că el în adevăr corespunde misiunii, pentru care este pus. Până acuma la toată ocaziunea a documentat tocmai contrariul, și în momentul de față (zu dieser Stunde) nu este un singur ministeriu în Europa, care spre a salva existența României, — și-ar lua osteneală, să scrie cel puțin o notă diplomatică. Avisată mai mult, ca ori care altă țară la spriginul continentului (Europei) față cu ea, și dintre neinițiatii din București, puțin și vor închipui, cât de mare este abisul, la care e dusă țeara prin necreduta brutalitate și tândăloasa politică a guvernului actual.

„Poate ridică România cât de multe statue diferiților și de tot problematicilor eroi naționali; poate trimite negepată salutările de iubire în Transilvania; poate întreține agitațiunile pe teritoriul nostru — agitațiunii pe cari noi bine le cunoaștem: aceste nu vor schimba întru nimica situațiunea internă și esternă a țerei. În zadar se încearcă a înțări țeara în credință, că politica internă a guvernului actual trebuie tolerată, căci ea este baza tuturor întreprinderilor în afară; în zadar. Resultatul ultimelor alegeri arată din destul, că Românii nu sunt atât de tocați, că cu asemenea bazacorii se fie duși de nas. Dacă va mai ține mult guvernul actual, aceasta va fi numai spre pabuba României. Domnul Brătianu va fi sciind bine spre ce scop face întări-turile. Aceste înarmări pot fi în locul prim spre folosul contrariilor României și nu spre binele ei.“

Revista politică.

Sibiu, în 10 Iunie

Austro-Ungaria în străinătate o pășese rău cu „patrioții.“ La o expozițiune igienică în Berlin Austro-Ungaria și-a avut despărțământul său. Sosind la Berlin și reprezentanții guvernului unguresc, s'a născut ceartă pentru flamuri. Era deasupra despărțământului austro-unguresc arborată flamura monarhiei austro-unguresci, ungurii însă pretirseră, ca cislaitania să-și arboreze flamura sa și Transilvania (Ungaria) pe a sa. Austriacii au protestat și au pretins, că, față cu străinătatea, monarhia să se prezenteze ca unitate. Ungurilor însă le a succes a influența asupra jurilor (străini), a decide, ca Austro-Ungaria să se prezenteze ca două staturi deosebite, punându-se chiar și numirile acestor două state separate în loc de „Austro-Ungaria“. La un alt punct al edificiului expozițiunii, ungurii au arborat tricolorul unguresc.

Diarele din capitalele monarhiei pretind ca la ocaziunea banchetului festivității desvălirii monumentului din Iași, senatorul Petru Grădișteanu, într'un toast, ar fi spus: „... din coroana Maj. Tale

de Buffon, profita mult pe sama vanității sale, din lucrările confecționate cu răbdare și cu modestie de consoții sei. Ce împoartă, că el avea slăbiciunea aceasta, că voia să fie domnul conte și reclama drepturile feudale a dominiului său, că se lăuda însuși, la toată ocaziunea, atribuindu-și meritul unor lucrări, ce el numai le consultase. Așa era gustul său. Însă nu acela a generoșilor și spiritualilor săi confrăți. Ei surideau, îl lăsau să vorbească, și lucrau cât se putea de bine, simțind, că nu este vorba de ei înșiși în chestiuni, ce au de scop înaintarea genului omenesc. Ei erau dară mai fericiți decât el, fericiți precum o pricepea Comus, precum mă sileam eu a fi. Partea lor mi se părea cea mai bună, eu eram setos a pași în urmele lor. Eu am oferit dară serviciile mele, după ce am profitat, cât era cu putință, din conferențele lor publice și din convorbirile lor particulare. Zelul meu ardător și destoinicia mea în limbi păreau dlui Daubenton condiții vrednice de încurajat. Sărăcia mea era singura piedecă.

„— Știința se inavățese, imi dișe el cu mândrie, vădând sporirea cabinetului și a grădinei: însă învățării sunt ceva prea săraci, când e vorba de a călători. Pentru ei, viața este aspră în toate privințele, deși sunt pregătiți pentru aceasta.

(Va urma).

mai lipsesc trei mărgăritare, Banatul, Bucovina și Transilvania, sper că nu pentru totdeauna...“ Diarele adaug, că regele Carol, după ce s'a terminat toastul, s'ar fi sculat, ar fi strins mâna senatorului și ar fi părăsit sala. Impregiurarea aceasta, care diarele dic că o împrumută din „Independance roumaine“*) a dat, cu deosebire foilor din Viena, privilegiu la articoli aspri contra României. Oficiosul din Viena „Fremden-Blatt“, la loc de frunte țice, între altele: „Nu credem ochilor cetind astfel de lucruri. Între toate aiurările iredentiste, cele mai comice sunt a le regatului nou născut, a le României. Și dacă se delectează cineva în tăcere cu astfel de idei, dovedese, că suferă de o grandomanie proclată. Dar este — căutăm în zadar după un termen mai domol — deadreptul o nerușinare a esprima astfel de lucruri într'un astfel de loc și într'o astfel de adunare, tot atâta, dacă dl senator au amintit cu numele mărgăritarele, cari încă lipsesc din coroana Maj. Sale, sau dacă „Independance Roumaine“ a fost așa de bună și a pus punctul pe i fără a fi de lipsă. „Regele — a adaus foaia — a strins mâna oratorului și a părăsit sala“. Asupra celor din urmă nu perdem nici un cuvânt; lucrul ni se pare de necredut.“

„Le Nord“ primesce următoarea corespondență din Viena cu data de 12 Iunie:

Din toate puterile europene, Austro-Ungaria este de sigur aceea, care trebuie să fie mai mult mulțămită de dechiarările cuprinse în rescriptul adresat de împăratul Alesandru dlui de Giers. Această respingere solemnă a ori-cărei politici de cucerire este pentru monarhia Habsburgilor o garanție de siguranță cel puțin tot atât de prețioasă, ca și întreita alianță. Numai nu trebuie a se uita, ca, pentru a fi eficace această garanție, trebuie să fie și reciprocă. Este supărător, că câți-va bărbați politici din Viena și Pesta n'au înțeles caracterul condiționat al abținerii Rusiei și au căutat momentul, în care Alesandru III invită pe poporul său la reculegere, pentru a afirma cu mai mult șgomot ca nici odată misiunea civilisătoare a Austro-Ungariei în Peninsula Balcanilor. Ori cât de însemnate ar fi serviciile făcute de dl de Kallay, este greu a recunoaște meritul de a fi contribuit să afirme bunele raporturi între Rusia și Austria. Dacă discursul, pe care l'a pronunțat acum în urmă la Buda-Pesta, ar trebui să fie considerat ca o programă guvernamentală, cestiunea orientului n'ar întârzi a turbura liniscea continentului în lipsa dechiarărilor pacifice ale împăratului Alesandru. Nu, pentru că dl de Kallay a fost violente și agresiv după modul ruso-fobilor presei maghiare; dar tesa, ce desvoaltă în discursul său respiră un exclusivism și o deșertăciune maghiară — îndoit nescusabilă la un om de origine serbă**) — cari trebuie să producă în Rusia și prin poporațiunile slave în general o impresiune dintre cele mai defavorabile.

Este o amplificare a teoriei comitelui Andrassy. După ministrul de finance, regatul Sântului Stefan este nu numai mijlocitorul natural între Orient și Occident, dar și, pentru a țice astfel, regulatorul mișcării politice și civilisatorului acestor regiuni. Trebuie a spera că opiniunea publică în Ungaria nu se va lăsa să fie înșelată de aforismele strălucite ale dlui de Kallay, căci nu s'ar pute as-cunde, că sunt numeroși competiții pentru rolul, ce ministrul de finance atribue regatului Sântului Stefan.

Aci nu este decât un incident, dar asemeni incidente arată direcțiunea vântului în oare cari regiuni. D. de Kallay nu este cel dintâiu venit, și probabil că nu din întâmplare a emis opiniunile, ce vă semnalează despre scopul ce politica austro-ungară trebuia să urmărească în Orient. Se caută în adevăr a se familiarisa Ungurii cu ideea unei interveniri mai mult sau mai puțin apropiată în cestiunile balcanice. În el însuși, acest amestec n'are să fie un pericol pentru pace, dar pentru a fi neofensiv, ar trebui să fie inspirat de motive deosebite de acelea cari, după rusofobii maghiari, trebuie să otărăscă acțiunea Austro-Ungariei pe tărâmul oriental. Slavii austriaci și aliații lor clericali și aristocratici admit și ei că este cu putință o intervenire în peninsula Balcanilor, dacă afacerile s'ar complica în Albania sau în altă parte; ar voi numai să meargă în unire cu Rusia, pe când în ochii Maghiarilor și Polonilor, intervenirea n'ar fi decât preludiul unui război în contra Rusiei.

Proiectul de lege pentru scoalele medii.

(Urmare.)

§. 7. Confesiunile decid însuși limba de propunere a institutelor medii susținute de ele și încât aceasta n'ar fi cea

*) Nu primim nici unul din diarele franceze, ce apar în București. Causa nu o șcim. Se vede că n'au obiceiul să schimbe cu foi românești. Red.

**) Numele Caloiu e foarte răspândit între români. Red.

maghiară, sunt obligate afară de limba de propunere și literatura ei să se îngrigească și de propunerea limbei maghiare și a istoriei literaturii ei, ca obiect ordinar și încă atâtea oare, câte vor face posibilă deplina ei însușire. Spre controlarea acesteia ele sunt obligate a arăta în mod preventiv ministrului de culte și instrucțiune planul de învățământ privitoriu la limba și istoria literaturii limbei maghiare și împărțirea oarelor.

Modificarea Escel. Sale Miron Romanul:

Confesiunile decid ele însuși limba de propunere a institutelor medii susținute de dînsele și încât aceasta n'ar fi cea maghiară sunt obligate afară de limba de propunere și literatura ei să se îngrigească de propunerea limbei maghiare și a istoriei literaturii ei, ca obiect ordinar în atâtea oare, câte vor face posibilă deplina ei însușire.

În clasa a 7 și a 8 din institutele medii cu limba de propunere nemaghiară limba maghiară și istoria literaturii ei se propune în limba maghiară și din acest obiect și esamenul de maturitate e a se face în această limbă.

Modificarea Esc. Sale Miron Romanul:

La institutele medii cu limba de propunere nemaghiară cel puțin în clasa a 7 și a 8, limba maghiară și istoria literaturii și — după natura obiectului — se propune și în limba maghiară, și la facerea esamenului de maturitate din acest obiect una dintre limbele indispensabile este cea maghiară.

Față cu esamenul de maturitate dispozițiile acestui §. intră în valoare la esamenul de calificățiune din anul 1885.

În scoalele medii, cari atau sub imediata conducere și dispoziție a ministrului de culte și instrucțiune publică, asemenea cele susținute de jurisdicțiuni, comune, corporațiuni și singuratici, scopul ce este a se ajunge prin obiectele ordinare, eventual și estraordinare, precum și planul de învățământ îl statorosește ministrul de culte și instrucțiune publică, care cu privire la acomodarea planului de învățământ după împregiurări și eventualele modificări le va face, după ce va asculta și corporațiunile profesorilor respectivi.

Modificarea Esc. Sale Miron Romanul: În scoalele medii, cari stau sub conducerea și dispoziția ministrului de culte și instrucțiune publică, ca autoritate supremă, asemenea cele susținute de jurisdicțiuni, comune, corporațiuni și singuratici, scopul ce este a se ajunge prin obiectele ordinare eventual și estraordinare, precum și planul de învățământ cu privire la §§-fii 17 și 18 ai articlului de lege XLIV din 1868 îl statorosește ministrul de culte și instrucțiune publică.

La institutele susținute de coafesiuni scopul final, ce este a se ajunge prin obiectele de învățământ sub tot cursul, măsura cunoscintelor, cari sunt a se preda, sistemul învățământului, planul de învățământ și manualele de școală le statorosește respectiva autoritate confesională și despre aceasta din cas în cas raportează ministrului de culte și instrucțiune publică; măsura statorită însă poate fi mai mică, ca cea statorită pentru institutele de sub conducerea și imediata dispozițiune a ministrului de culte și instrucțiune publică, căci această măsură pentru respectivele institute statorosește numai minimul.

Jurisdicțiunile, comunele, corporațiunile și singuratici în institutele publice susținute de ele pot folosi numai manualele concese sau recomandate de ministrul de culte și instrucțiune publică pentru scoalele medii de sub conducerea imediată a sa. Orđinațiunile regulative emise de ministrul de culte și instrucțiune publică pentru localitățile de școală cu privire la institutele de sub dispoziția și imediata sa conducere sunt obligatoare și pentru aceste scoale.

§. 9. În institutele neconfesionale propunerea religiunii și a moralului cu privire la elevii fie-cărei confesiuni, o prevede autoritatea bisericăscă respectivă; tot asemenea și la institutele confesionale față cu elevii aparținători altor confesiuni. Învățământul prevede un individ însinuat ministrului de culte și instrucțiune publică și acceptat de el.

Modificarea Escelenței Sale P. archiepiscop și metropolit Miron Romanul: La toate institutele propunerea religiunii și a moralului, în ce privește pre elevii diferitelor confesiuni, o prevede respectiva autoritate bisericăscă, având ea însinua pre individul însărcinat cu propunerea la direcțiunea institutului.

Ministrul din punct de vedere moral sau al statului poate reiepta persoana însinuată.

(Escelența Sa. P. archiepiscop și metropolit Miron Romanul: Această alineă rămâne cu totul afară. La cazul contrariu cuvintele „moral sau“ se omit.)

(Va urma.)

Serbarea desvălirii statuei lui Stefan cel Mare.

Spre a împlini promisiunea din Nr. trecut publicăm serbarea desvălirii din Iași după diarele din România în chipul următor:

Vineri, scrie „Telegraful“, cu trenul dela 4 oare, domnul prefect al județului Iași, domnii membrii ai ai comitetului permanent Iancu Botez, Costică Stamatin și Gh. Pavlof, d. Gh. Cozadin, primarul comunei Cucuteni și posesorul acelei moșii și d. Th. Balassan, directorele proprietar al „Curierul“ din partea Redacțiunii noastre, au ple-

cat la Târgul-Frumos, pentru a întâmpina pe Majestatea Sa la marginea județului. Câteva minute după sosirea trenului de pasageri, trenul regal, cu mașina „Curierul“ frumos împodobită cu ghirlande și stindarde tricolore, intră în gara Târgul-Frumos, în entuziaste strigăte de ură și a imnului executat de corul de elevi. Majestatea Sa Regele era întovărit de doi miniștri Chițu, Stătescu, Leca și Sturđa, d-nii generali Cernat, Crețean, Anghelescu, Al. Falcoian, Leca, Pencovici și dr. Teodori, d. prefect al poliției capitalei Radu Mihai, d-nii adjutanți regali colonel Grecean și major Negel și miniștri puterilor străine în Bucuresci d. de Ring al Franciei, d. de Sauma al Germaniei și d. Withe, al Engliterei.

Trenul regal era condus de însuși d. general Falcoianu, directorele regal al căilor ferate române.

Eată cum descrie sosirea Maj. Sale Regelui „Curierul Balasan.“

La sosirea trenului d. D. Pruncu, prefectul Județului, se sul în trenul regal pentru a ura bună sosire Majestății Sale în numele județului. În urmă, M. S. Regele se coboră din Tren și fu întâmpinat de d. primar Verdeanu, și de consiliul comunal. D. ajutor de primar Gurițescu oferă M. S. Regelui pâinea și sarea tradițională. Toți cetățenii din Târgul-Frumos împreună cu doamnele lor, precum și un mare număr de proprietari și locuitori din împregiurimi se adunase la gară pentru a saluta trecerea Majestății Sale. Elevii și Elevele scoalelor din Târgul-Frumos, precum și parte din compania de dorobanți, ce își are reședința în acest târg, erau înșirați în fața gărei.

După cinci minute, trenul regal plecă. La 6 oare și 21 m. intră în gara Podul Iloaiei. Și aici Majestatea Sa fu primit de primar cu consiliul comunal, de d. subprefect al plășei și de locuitorii de ambe sexe atât din târg, cât și de prin împregiurimi. Și aici M. S. Regele se coboră din tren pentru a mulțumi urărilor entuziaste ale populației adunate la gară și a primi pâinea și sarea oferite de d. primar Ghiorghiu.

După trei minute, trenul regal plecă. La 6 oare 38 m. trecu prin gara Cucuteni. Aici erau adunați vr'o 200 locuitori de cătră d. primar Ch. Cozadin, precum și elevii scoalelor din comună, cu steagul lor. Gara era frumos împodobită cu stindarde și ghirlandi. Cheltuețele acestei împodobiri, precum și cele necesitate de hrană locuitorilor și a scolarilor au fost ridicate de d. primar. Trecerea trenului regal fu salutată cu strigări entuziaste de ură! Majestatea Sa Regele se arătă la fereastra vagonului regal pentru a mulțumi populației adunate în fața gărei.

La 7 oare seara, tunul de pe dealul Copoului și clopotele de pe la bisericile din Iași, anunțară publicului, care ascepta cu mare nerăbdare, sosirea trenului regal în Iași. Aici, în sunetul muzicii, Majestatea Sa fu primit de consiliul comunal cu d. primar Leon Negruzzi, care i ura bună sosire, oferindu-i pâinea și sarea, de toate autoritățile civile și militare, de o parte a clerului iașan cu doi arhieri, precum și de cea mai mare parte notabililor iașani. După ce se întreprinse câteva minute cu parte din persoanele care'i eșira în întâmpinare la gară, Majestatea Sa luă loc în trăsură de gală, înhamată cu patru cai albi la Daumont. D. Dim. Sturđa, ministrul de externe luă loc lângă Majestatea Sa, ear d. primar al Iașului în față. Cortejul regal, deschis de escadronul de gendarmi și închis de un escadron de călărași plecă spre Mitropolie în sunetul clopotelor și muzicelor. Pe tot parcursul erau înșirate trupele din garnizoană precum și cele concentrate pentru această ocaziune. Majestatea Sa, în tot parcursul până la Mitropolie, fu aclamat cu bucurie de lumea care se grămădea din toate părțile. La Mitropolie Majestatea Sa Regele fu întâmpinat de I. P. S. S. Mitropolitul Iosif în vestimente sacerdotale. După ce ascultă serviciul divin, Majestatea Sa Regele plecă la palat (casele dlui colonel Eugeniu Alcaz.) Dela Mitropolie până la casele dlui Alcaz Majestatea Sa fu salutată cu bucurie și cu urări entuziaste.

Uitam să spunem, că la Târgul-Frumos și Podul-Iloaiei mai multe buchete și coroane au fost oferite Majestății Sale.

În Iași, o adevărată ploaie de buchete, de ghirlandi, de cununi și de flori curgea de pe la fereste și de prin balcoane în trăsura regală.

De Vineri orașul e frumos împodobit cu stindarde, ghirlandi și covoare. Seara orașul a fost iluminat.

Din altă parte eată ce ni se scrie în privința acestei mari solemnități.

A doua zi, Sâmbătă trenul din Bucuresci, care întârziă din cauza îmbulzei lumii pe la garile căiei ferate, aduse în vechea capitală a Moldovei pe președintele adunării deputaților d. C. A. Roșetti. Trenul era încărcat de lume. La gară consiliul municipal având în capul său pe onor. primar salută pe venerabilul președinte al Adunării deputaților în numele orașului. Muzica militară întonă imnul național.

Seara la 9 oare toate muzicele militare și a gardei civice făcură o retragere cu torțe percurgând toate stradele începând dela piața palatului Administrativ și până la locul Maj. Sale Regelui.

Orașul a fost frumos iluminat, mai cu seamă a reușit iluminarea edificiului primăriei. Tot în această seară grădina dela Copou și grădina *Chateau au-fleurs* au fost splendid împodobite. În grădina din urmă societatea damelor

din Iași organiză o frumoasă serată, grădina a fost plină de prăvălii, în care doamnele vindeau diferite obiecte. Maj. Sa Regele a binevoit să viziteze această grădină, unde a cumpărat pe la toate paviloanele obiecte espuse.

A doua zi, la 5 Iunie, pe la revărsatul zorilor, aurora frumoasă fu salutată de 21 tunuri.

Maj. Sa Regele la oarele 10 și un cuart a sosit escortat de o suită numeroasă la Metropolie, unde serviciul divin s'a oficiat de I. P. S. S. metropolitul Moldaviei.

În același timp, pe la oarele 11, în grădina dela Copou s'au adunat toate scoalele, primare, secundare, de meserii, de arte etc. precum și toate delegațiunile județelor și a comunelor din țeară. Formându-se într'un cortegiu această mulțime plecă spre piața palatului administrativ unde ocupă locurile destinate ei.

Pe tot parcursul acestui cortegiu a fost înșirată armata făcând frontul cortegiului.

La oarele una, Maj. Sa Regele, escortat de generali și suita sa militara plecă dela palat și sosi la oarele 1 și un cuart la biserică Sf. Nicolae Domnesc, zidită de Stefan cel Mare, unde a fost primit de metropolitul Moldovei încungiurat de clerul respectiv. După sfârșirea rugăciunii, Maj. Sa Regele împreună cu metropolitul îmbrăcat în hainele sacerdotale și precedat de un cler numeros asemenea în haine sacerdotale a mers pe jos până la estrada regală, care se afla făcută în fața chiar a statuei. Imediat ce Maj. Sa se urcă pe estradă s'a început sfințirea apei.

Maj. Sa Regele dete semn de a desvili statua, armata prezentă arcele, muzica întonă imnul național și vëlul alb, care acoperi statua, cădu jos. Un ura imens salută pe Stefan cel Mare. I. P. S. S. Mitropolitul stropi cu apă sântită statua.

După aceasta urmă discursul Regelui.

„Patru sute de ani au trecut, numele și faptele lui Stefan însă nu au perit.

„Ca o stea lucitoare ele ne-au condus prin primejdiile, cari adese-ori au amenințat țerile surori. În momente grele ele ne-au dat tărie, în timpuri de lupte și nevoie credința în viitor, rădima p'un trecut istoric, în cari oștirile lui Stefan au înfrânt pretutindeni pe dușman și au înscris pe steagul lor isbânzile vestite dela Baia, Racova, Valea-Albă, Dumbrava-Roșie și multe alte fapte strălucite.

„Privim dar cu dragoste și admirațiune pe eroul Moldovei, care este tala și podoaba românilor și care împreună cu Mihai Viteazul, a întemeiat renumele armelor noastre, redeșteptate pe câmpiile din Bulgaria.

„Numele său, care a avut un puternic răsădit în toată lumea creștină care a fost spaima vrășmașului, strălucesc încă astăzi și a rămas adânc întipărit în inima fie-cărui român.

„România recunoscătoare rădăcă dar în a doua sa capitală, acest monument în amintirea faptelor mărețe, cu care Stefan-Vodă a împodobit istoria națională în frumoasa epocă a reînvierii virtuților reboinice, ca semn, că vitejia nu se stinge nici odată la un popor, care a stropit cu sângele său moșia strămoșească pentru a-și păstra existența și a cuceri neatârtnarea sa.

„Cada acum vëlul, care acopere chipul acestui mare Domn și Căpitan și jurăm în fața monumentului său, că în împregiurările grele vom fi de a pururea strănși uniți având numai un singur gând, un singur simțiment: fericirea scumpei noastre patrii, pentru care trebuie să fim gata a face ori-ce sacrificii și pe care cerul să o ocrotească în toate primejdiile.

„Încredințez Iașilor, leagănul unirii, această statuă împreună cu două tunuri, udate cu sângele prețios al generațiunii prezente, spre a le păzi ca un sfânt odor în onoarea neamului românesc.

Apoi se începu defilarea scoalelor de fete și de băieți, delegațiunilor și a armatei gardei civice etc.

În tot timpul, cât dură solemnitatea serbării tunurile bubuiră, și muzicele militare cântară. Orașul, deșteptat din monotonia sa, luă o fisionomie veselă și seara a fost iluminat destul de frumos. Veselia dură până la revărsatul zorilor, când în fine cetățenii și mai cu seamă oaspeții într'un număr de câte-va mii intrară pe la căminele lor pentru a lua un repaus necesar, ca a doua zi să reînceapă serbarea prin banchete.

Varietăți.

* Aflăm, că zilele acestea va sosi în mijlocul nostru un oaspe filo-român profesorul cav. Uli Schanz, membru și președinte de onoare al mai multor societăți literare și umanitare. Profesorul Schanz, de nascere german, a trăit timp îndelungat în Italia; a desvoltat ca profesor și ca publicist o activitate extraordinară încununată de succese strălucite. Dorul de a cunoaște țerile și popoarele, mai cu samă, unde se află elementul latin, l'a îndemnat a cerceta România și la reîntoarcere în patria sa și Transilvania. Eată ce cetim în „Romanul“ despre

dânsul din condeul filosofului italian Marco Antonio Canini:

Un German amic al Italiei și al României.

Printre Germanii, care cunosc mai bine și iubesc Italia și care au urmat pe calea poetului de Platen și Heyse cu scop d'a face cunoscută, vestită și iubită Italia în Germania, este fără indoială profesorul cavalier Uli Schanz. El a trăit 15 ani în Italia. Ca poet distins, el s'a făcut renumit între Germani prin frumoasele sale traduceri și mai ales ale celor mai renumiți poeți italieni contemporani. Versurile sale, parte originale, parte traduse din limba italiană, au fost culese în 3 volume supt titlul: *Flori de grâu și merișor.*

Eu i-am dedicat traducerele mele: *Ode din Hamerling, Germania și Italia*, care au fost publicate în 1880 într'un diar intitulat „Torino“.

Această dedicațiune e precedată de o prefață, în care se amintesc meritele lui Schanz pentru Italia.

El traduse într'un mod sublim mai multe din sonetele scrise de mine, pe care le publică în diarul „Leuchkugeln“, fascicula IX.

Din deosebită considerațiune, ce am cătră cavalierul Schanz, am intențiunea d'a publica în curând versiunea frumoasei sale poeme „il Fugitivo“, înscrisă în antologia „Panteonului poezilor germani“ de Lohmann.

Uli Schanz e renumit printre poezii patriei sale. De un an proape el se află în România. El studiază continuu și cu scop d'a face cunoscută Germaniei națiunea română, scumpa noastră soră dela Dunăre. Cu chipul acesta el asociază opera sa la aceea a Reginei Elisabeta (Carmen Sylva), înalt stimată damă și valoroasa scriitoare, care traduse în limba germană multe poezii române.

Noi am sfătui pe d. Schanz să facă un op însemnat asupra acestei țeri, precum a făcut deja acum 30 de ani, escelintele Neugebauer, p'atunci consul al Prusiei în Bucuresci care ca și Schanz, fu amic al Italiei. Această trebuincioasă întreprindere s'ar realiza, dacă confrății noștri Români i-ar da bravului literat german, d. Schanz, spriginul trebuincios în ast-fel de întreprinderi.

D. Schanz se află actualminte în Bucuresci; dânsul fu grav bolnav, acum însă s'a însănătoșat.

Amicii săi italieni îi trimit sincerile lor gratulațiuni pentru însănătoșarea sa.

Marco Antonio Canini

După diarul l'Adriatico.

* (Electoralia.) Comitetul electoral al comit. Sibiiului a ținut în 23 Iunie ședință, în care s'au examinat listele electorale și s'au aflat că sunt bune. Cu privire la dispozițiunile articolului de lege 33 din 1874, §§. 43 și 53 s'a decis, ca listele provizore, întocmite după cercurile electorale să se espună dela 5 până la 25 publicului spre vedere în cancelaria vice-comitelui; ear cele după comune în cancelariile comunale respective și adecă dela 8—12 spre vedere și dela 2—6 d. a. spre copiere. Reclamațiuni contra listelor se pot face dela 5 până la 15 Iulie și observări contra reclamațiunilor până la 25 Iulie. Terminele aceste se vor publica, după cum e prescris, în toate comunele.

* (Esercițiile trupelor din Transilvania.) Programa acestor eserciții este următoare: Dela 21 Iunie până la 20 Iulie eserciții în batalioane; dela 21 Iulie până la 9 August în regiamente; dela 10 până la 25 August exerciții mai mari de trupe între Brașov, Sibiu și Alba-Iulia; dela 2—8 Septemvre manevre în marșuri și corpuri între Sighișoara și M. Oșorheiu.

* (Convocare) Învțătorii despărțământului tractual Făgăraș sunt prin aceasta convocați a lua parte la a doua adunare generală tractuală, carea se va țină în 24 Iunie a. c. st. v. în Făgăraș la 10 oare ant. merid. în localul scoalei noastre confesionale gr. or. Fiesce care invțătoriu ca membru să se acomodeze dispozițiunilor cuprinse în §. 9. lit. a) și §. 10 lit. a) din statute. —

Programa.

a) Raportul notariului despre activitatea despărțământului tractual.

b) Raportul cassarului;

c) Meditațiuni asupra tractărei „sciințelor naturali“ în scoala populară din punct de vedere metodic, disertațiune de Nicolau Aron.

d) Șincai ca pedagog, disertațiune de Dănilă Gabor.

e) Sila, poezie de Boliac declamată de George Moldorcea;

f) Desbatere generală asupra temei: introducerea elevului în studiul Geografiei;

g) Propuneri diverse.

Din ședința comitetului despărțământului tractual.

Făgăraș în 10 Iunie 1883 st. v.

Vincențiu Grama,

președ.

Nicolau Aron,

notariu.

* (Convocare.) Despărțământul I. Brad al Reuniunii invțătorilor români dela scoalele greco-orientale din districtul Zarand și va țină adunarea generală în acest an, la 23 și 24 Iunie st. v. în sala gimnasiului gr. or. din Brad; începutul la 10 oare antemeridiane.

